

Et liv i pagt med skoven

Frode Gustavsen er 80 og er for længst gået på pension. Men han er stadig ude i skoven et par gange om ugen med sin hest.

Af journalist Anette Løkken Sørensen. Foto: Marianne Andersen

Frode Gustavsen er 80 år og har arbejdet i skoven det meste af sit liv – heraf 40 år som skovkusk.

Der er mange træer som han først har plantet og siden fældet igen.

Frode Gustavsen har tilbragt det meste af sit liv i Rold Skov. Som dreng var han med sin far på arbejde i skoven, og i 40 år var han selv skovkusk. Han er nu 80 år, men kan ikke undvære skoven. Selvom han for længst er gået på pension, så kører han stadig i skoven flere gange om ugen med sine arbejdsheste.

Far og bedstefar var i skoven

Frode Gustavsen har knoklet i skoven hele sit liv, han ved hvad han snakker om og kunne slet ikke undvære det.

Anekdoterne flyder, mens han sidder i sin stue i stationsbyen Skørping og fortæller.

Om sine arbejdsheste, der altid har stået i en stald i baghaven og om en familietradition, hvor mændene arbejdede i skoven.

- Min bedstefar arbejdede for Nørslund slot, min far og hans brødre var i skoven – ja, hele familien var skovfolk.

Frode Gustavsen er på det nærmeste vokset op sammen med de træer, som faderen plantede.

- Fatter kørte os i skoven, og min bror og jeg så jo alt hvad han gjorde. Dengang var Rold Skov opdelt i fire skovparter, og hver skovfoged havde 7-8 mand under sig. I dag er det hele jo under ét, siger Frode, der selv kom til at arbejde i den del af Rold, der hedder Hollandshus.

Ingen sitkagrøner

At han skulle i skoven var der ingen tvivl om, selvom Frode undervejs blev udlært slagter.

I 31 år tog han ud på landet og slagtede grise efter fyraften, men om dagen var det skoven der trak.

- Jeg rejste mig kl. 5:15 hver morgen og klokken 7 spændte jeg hestene for og kørte i skoven. Det vi skovede om vinteren, plantede vi til om foråret. Vi fik otte øre per træ,

der blev plantet, og det blev gerne til 800 træer om dagen. Vi ville helst arbejde på akkord, for timelønnen var kun 3 kroner og 21 øre, da jeg begyndte.

Han kender de 8.600 hektar skov som sin egen bukselomme og kan udpege de træer han har plantet.

- Engang hvor vi havde plantet mange sitka-grøner, sagde jeg: Nu vil jeg aldrig røre ved dem mere, for det er noget træls træ at arbejde med. Men så kom jeg til at skove dem 20 år senere, siger Frode med et grin.

- Jeg kunne jo gå flere dage ude i skoven uden at snakke med nogen mennesker. Der var kun Rasmus og mig.

Godt sammenhold

Arbejdet i skoven var hårdt, men der var et godt sammenhold mellem skovkuskene. De kunne godt tage gas på hinanden, fortæller Frode:

- Der var en der hed Bols, som sagde til et par af os andre: "Den

dag jeg bliver 60 år kan I godt tage mig ud på Hanebakken og skyde mig, for så gider jeg ikke mere”.

Den dag han havde fødselsdag hørte vi, at han sad ude i skoven sammen med nogle andre. Vi cyklede derud og tog fat i ham, og sagde ”Kom så. Nu går vi. Men han synes lige, at vi skulle have et par bajere først, og så satte vi os ned i stedet for.

Frode griner ved tanken om de kollegaer han har haft i skoven:

- To af dem havde altid hat og spidsnæsede træsko på. Det så sjovt ud, når de kom cyklende hjem fra skoven i den mundering. De var sgu sådan nogle gamle, beskidte fyre, siger han med et smil.

Maskinernes indtog

I mange år var det kun heste- og mandekræfter der blev brugt i skoven. Træerne blev fældet med håndsav, og hver enkelt stamme blev spændt efter hesten, som gik op og ned ad stejle skråninger, mellem buske og krat, for at fragte træet ud til de større veje. Her blev det samlet op af hestevogne, som kørte det videre til savværkerne. Bagved gik skovkusk.

- Ja, jeg har godt nok gået mange kilometer i dén skov, siger Frode.

Langsomt vandt maskinerne indpas, og Frode Gustavsen husker tydeligt sin første motorsav, som han købte for 1800 kroner i 1961:

- Jeg troede jo, at jeg kunne vælte skoven, siger han med et smil.

Motorsaven var en kærkommen hjælper, som littede Frode og gjorde ham i stand til at tjene flere penge. Hjemme havde han kone og fem børn, så der var brug for lønnen.

Høreværn, arbejdshandsker og hjelme var ikke noget man brugte, og som Frode siger:

- Læg mærke til, hvor mange af de gamle skovarbejdere, der hører dårligt i dag. Der var jo en værre larm nogle gange.

- Skovarbejde har aldrig været let arbejde. Det er noget knokkelarbejde.

Ulykke med traktor

Traktorerne vandt også indpas, men ikke hos Frode, der holdt sig til at arbejde med sine heste.

Et uvurderligt redskab for Frode.

Hans bror, Børge, der også arbejdede i skoven, kørte traktor og omkom i en tragisk ulykke.

- Han var i gang med at trække noget tømmer ud, men traktoren gik bagover og landede ovenpå ham. Han blev senere fundet af skovfogeden, der ikke kunne forstå, hvor han blev af.

Frode tænker tilbage på ulykken i 1959 og siger:

- Så blev jeg væk fra skoven i et stykke tid, men det holdt ikke længe. Så måtte jeg tilbage.

En god kollega

Årstidernes skiften, dyrelivet i skoven og de mange timers tavst samarbejde med hestene har altid fascineret Frode.

- Jeg kunne jo gå i flere dage ude i skoven uden at snakke med nogen mennesker. Der var kun Rasmus og mig, som han siger.

Rasmus var Frodes bedste kollega i de sidste 19 år af hans tid som skovkusk. En 800 kilo tung blanding mellem en knobstrupper og en oldenborger.

- Han kunne selv finde ud til vejen med træet, fortæller Frode med stolthed i stemmen.

Han og Rasmus var et effektivt makkerpar, som oven i købet rejste ud, for at demonstrere, hvordan man trækker træ ud.

- Nogle gange kom der også andre skovfolk til Rold, for at se hvordan vi arbejdede, siger Frode.

Han har altid haft et godt tag på

Frode har også lavet skovningsarbejde.

heste, og mener selv, at det er lige dele gulerod og pisk, der skal til. Hesten skal vide hvem der bestemmer, men man skal også huske at belønne den, mener Frode. Han har altid haft en humpel rugbrød til sine heste og har aldrig haft problemer med at styre dem.

- Jeg ved ikke andet, end det jeg selv har lært mig. Det handler nok om at have en fornemmelse for hesten, siger Frode, der stoppede som skovkusk, da Rasmus døde i 1988.

- Jeg ville ikke i gang med at køre traktor, men jeg kunne jo godt se, at det var den vej udviklingen gik, fortæller Frode, der på det tidspunkt var 60 år.

- Skovfogeden forsøgte at overtale mig til at fortsætte, men jeg sagde ”Det her får en ende nu”, og så stoppede jeg.

Kommer stadig i skoven

Frode var den sidste gammeldags skovkusk i Rold, men han blev ved med at komme i skoven.

- Jeg kører derud hver anden eller tredje dag. Uanset vejr og vind.

De seneste 20 år har han kørt hestevogn med turister i Rold, og så fortæller han undervejs om livet som skovkusk, om de træer han har plantet og fældet.

For Frode Gustavsen er det en kærkommen anledning til at komme i skoven. Hvis der ikke er nogen, der vil med, så kører han selv. I skoven, dér skal han.